

AI w nauce języków obcych: DLA SAMO- UCZĄCYCH SIĘ

AI IN ADU: 2023-1-DE02-KA220-ADU-000155302 -

Artificial Intelligence in Adult Education and Self-Learning: Providing personalized and adaptive learning experiences with emphasis on language learning



Co-funded by
the European Union



2

AI w nauce języków obcych: Przewodnik dla samo-uczących się

Grupa docelowa: Osoby uczące się języków, które chcą wykorzystać narzędzia AI do samodzielnej nauki lub jako uzupełnienie formalnego nauczania.

Cel: Zapewnienie praktycznych wskazówek dotyczących zrozumienia, wyboru i skutecznego wykorzystania narzędzi sztucznej inteligencji w nauce języków obcych, przy jednoczesnym promowaniu etycznego korzystania z nich, krytycznego myślenia i trwałej motywacji.

2023-1-DE02-KA220-ADU-000155302 - AI in ADU | Artificial Intelligence in Adult Education and Self-Learning:

Providing personalized and adaptive learning experiences with emphasis on language learning



© 2025, "AlinADU" Project.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

JOHANNES GUTENBERG
UNIVERSITÄT MAINZ



PELICAN





SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
Witamy w świecie nauki ze wsparciem AI!	5
Jak ten poradnik może Ci pomóc	5
Obietnica i potencjał AI	5
I. Zrozumienie AI w nauce języków	6
A. Czym jest AI i jak uczy się języków?	6
B. Rodzaje narzędzi do nauki języków opartych na AI	7
C. Najważniejsze korzyści dla uczących się	9
D. Filmy i inne materiały pomocnicze ułatwiające zapoznanie się z tematem	9
E. Twoje pierwsze kroki: jak odpowiedzialnie korzystać z narzędzi AI	11
II. Przygotowanie: Wybór zestawu narzędzi AI	12
Krok 1: Zdefiniuj swoje cele i rozpoznaj swój styl uczenia się	12
Krok 2: Poszukaj najważniejszych funkcji	12
Krok 3: Zapoznaj się z opiniami	13
Krok 4: Zrównoważ swój zestaw narzędzi	13
III. Zarządzenie procesem kształcenia wspieranym przez AI	14
A. Utrzymywanie motywacji	14
IV. AI w nauce konkretnych umiejętności językowych	16
A. Umiejętność rozumienia ze słuchu	16
B. Biegłość językowa i konwersacja	19
C. Wymowa i korekta akcentu	22
D. Rozumienie tekstu i szybkość czytania	24



	4
E. Poprawność i styl pisania	27
F. Przystawianie słownictwa i gramatyki	29
V. Opracowanie strategii uczenia się za pomocą AI	31
VI. Odpowiedzialne i etyczne wykorzystanie AI	34
VII. Przyszłość technologii AI w nauce języków obcych i nie tylko	38
Wnioski	43
Twoja przygoda językowa z wykorzystaniem AI	43



AI



WSTĘP

WITAMY W ŚWIECIE NAUKI ZE WSPARCIEM AI!

Język to coś więcej niż tylko słowa — to most łączący ludzi, kultury i nowe możliwości. Jak powiedział Nelson Mandela: *„Jeśli rozmawiasz z człowiekiem w języku, który rozumie, trafia to do jego głowy. Jeśli rozmawiasz z nim w jego ojczystym języku, trafia to do jego serca”*. Sztuczna inteligencja (z ang. artificial intelligence - AI) może pomóc Ci zbudować ten most szybciej, mądrze i z większą pewnością siebie.

Obecnie narzędzia oparte na AI zmieniają sposób, w jaki uczymy się języków. Oferują spersonalizowane wskazówki, natychmiastowe informacje zwrotne i elastyczne sposoby ćwiczeń, które można włączyć do codziennego życia. Niezależnie od tego, na jakim etapie nauki jesteś – od osób początkujących po zaawansowane – masz teraz do dyspozycji doskonałego partnera.

JAK TEN PORADNIK MOŻE CI POMÓC

Ten poradnik powstał, aby pomóc osobom, które chcą samodzielnie uczyć się i jak najlepiej wykorzystać sztuczną inteligencję w procesie kształcenia. Pomoże Ci w:

- Zrozumieniu, jakie są możliwości AI, a jakie są jej ograniczenia.
- Doborze odpowiednich narzędzi, które będą dopasowane do Twoich celów i stylu nauki.
- Wypracowaniu trwałych nawyków, które pozwolą utrzymać wysoką motywację.
- Korzystaniu z AI w sposób etyczny i odpowiedzialny, jednocześnie rozwijając swoje umiejętności krytycznego myślenia.

Dzięki praktycznym rozwiązaniom, wyselekcjonowanym zasobom i szczegółowym poradom będziesz gotowy, aby uczynić technologię swoim pomocnikiem w nauce.

OBIETNICA I POTENCJAŁ AI

AI nie nauczy się za Ciebie – ale sprawi, że Twoje wysiłki będą bardziej efektywne. Dzięki adaptacyjnym ścieżkom nauki, interaktywnym ćwiczeniom i dostosowanym do indywidualnych potrzeb informacjom zwrotnym, AI oferuje możliwość efektywnej i przyjemnej nauki języków. Jak powiedział kiedyś Henry Ford: *„Każdy, kto przestaje się uczyć, jest stary, niezależnie od*



tego, czy ma dwadzieścia, czy osiemdziesiąt lat. Każdy, kto nieustannie się uczy, pozostaje młody". Korzystając z AI z zainteresowaniem i wytrwałością, możesz sprawić, że nauka języków będzie dla Ciebie ciągłą przygodą, pełną nowych odkryć.

I. Zrozumienie AI w nauce języków

Jako osoba ucząca się samodzielnie, zrozumienie tego, co potrafi (a czego nie potrafi) AI, pomoże Ci mądrze dobrać i używać narzędzi, uniknąć niespodzianek i lepiej wykorzystać swoją wiedzę w praktyce.

A. CZYM JEST AI I JAK UCZY SIĘ JĘZYKÓW?

Czym jest AI?

Sztuczna inteligencja (z ang. artificial intelligence - AI) odnosi się do takich systemów komputerowych, które mogą wykonywać zadania wymagające normalnie ludzkiej inteligencji: uczenia się na podstawie danych, rozpoznawania mowy, rozumienia lub generowania języka.

Ważne podobszary:

- Uczenie maszynowe (z ang. machine learning - ML) – systemy ulepszają się poprzez analizę wielu przykładów (na przykład wielu przykładów prawidłowej i nieprawidłowej gramatyki).
- Przetwarzanie języka naturalnego (z ang. natural language processing - NLP) – sposób, w jaki maszyny przetwarzają i rozumieją tekst lub mowę (na przykład zamieniając wypowiedziane słowa na tekst lub generując zdania).
- Rozpoznawanie mowy – przekształcanie wypowiedzianych słów na tekst; zamienianie tekstu na mowę (z ang. text-to-speech - TTS) – odwrotny proces.

Jak działają platformy AI i czemu ma to znaczenie

- Proces uczenia AI polega na poddawaniu modelu dużej ilości danych (tekstów, nagrań), aby mógł on rozpoznawać wzorce. Na przykład, uczenie się poprawnej gramatyki, typowych cech wymowy, struktury zdań.
- Ze względu na rodzaj wykorzystywanych danych (języki, akcenty, style) mogą występować błędy lub braki. Na przykład, jeśli narzędzie opiera się głównie na amerykańskim



angielskim, może nie rozpoznawać akcentów spoza Ameryki. Niektóre slangowe, regionalne lub kulturowe wyrażenia mogą być również niewystarczająco reprezentowane.

- Ponadto narzędzia mogą generować błędy („halucynacje”) — czasami tworzą one prawdopodobne, ale nieprawidłowe lub nienaturalne zdania. Świadomość tego pomaga użytkownikowi sprawdzić rezultaty w sposób dokładny.

Praktyczne wskazówki dla osób uczących się samodzielnie

1. Korzystając z funkcji rozpoznawania mowy lub transkrypcji, spróbuj używać własnego akcentu; jeśli narzędzie często błędnie rozpoznaje Twoją mowę, może to oznaczać, że nie jest odpowiednio dostosowane do Twojego sposobu wypowiedzi.
2. Pamiętaj, żeby nie przyjmować każdego wygenerowanego zdania za poprawne — sprawdź je w słownikach, podręcznikach gramatycznych lub u native speakerów.
3. Korzystaj z narzędzi, które pozwalają na dostosowanie poziomu trudności, akcentu lub stylu, abyś mógł stawiać sobie coraz to większe wyzwania.

B. RODZAJE NARZĘDZI DO NAUKI JĘZYKÓW OPARTYCH NA AI

Oto popularne rodzaje narzędzi AI wraz z przykładami i wskazówkami, jak mądrze z nich korzystać:

Rodzaj narzędzia	Przykłady	Jak go używać jako uczeń
Aplikacje / platformy adaptacyjne	Duolingo (z adaptacyjną ścieżką nauki), Babbel, Memrise	Pozwól aplikacji monitorować Twoje postępy; korzystaj z krótkich codziennych lekcji. Wykorzystaj funkcje powtórek i przeglądu.
Chatboty / AI do konwersacji	ChatGPT, Google Gemini, Character.AI, Replika	Ćwiczenia konwersacyjne: zadawaj pytania, odpowiadaj, przeprowadzaj symulacje



Asystent pisania tekstów

Grammarly, QuillBot,
WriteSonic

prawdziwych rozmów.
Wykorzystaj je do pisania dialogów, odgrywania scenek lub ćwiczenia rozmów kwalifikacyjnych.

Używaj do tworzenia szkiców esejów lub wiadomości. Może poprawiać gramatykę i sugerować ulepszenia stylistyczne. Przydatne również do parafrazowania lub upraszczania tekstu.

Programy do nauki wymowy i narzędzia do pracy nad jej poprawnością

Speechling, Elsa Speak, narzędzia z funkcją rozpoznawania mowy, takie jak iTalki, lub narzędzia oparte na przeglądarce internetowej.

Używaj do nagrywania swojej wymowy, porównywania jej z wymową modelu. Słuchaj, naśladowaj, powtarzaj.

Narzędzia do tłumaczenia

DeepL, Google Tłumacz,
Microsoft Tłumacz

Świetne narzędzie do sprawdzania znaczenia, ale należy korzystać z niego ostrożnie: tłumaczenia nie zawsze są poprawne. Należy sprawdzać alternatywne tłumaczenia.

AI



Narzędzia do informacji
zwrotnej i korekty błędów

LanguageTool, Ginger,
chatboty AI z funkcją
przekazywania informacji
zwrotnych

Używaj, aby uzyskać
natychmiastową informację
zwrotną na temat
popęłnianych błędów. Dzięki
narzędziom, które wyjaśniają,
dlaczego dany błąd jest
błędem, uczysz się jeszcze
efektywniej.



AI



C. NAJWAŻNIEJSZE KORZYŚCI DLA UCZĄCYCH SIĘ

W jaki sposób narzędzia AI mogą pomóc Ci w samodzielnej nauce:

1. Spersonalizowane ścieżki nauki
Możesz uczyć się we własnym tempie, skupiając się na tych obszarach, które sprawiają Ci trudności (gramatyka, wymowa, słownictwo), zamiast korzystać z kursu dopasowanego do wszystkich.
2. Natychmiastowa informacja zwrotna i korekta
Błędy są natychmiast zauważane (w mowie lub piśmie), co pomaga szybciej się uczyć, dostrzegając powtarzające się pomyłki i samodzielnie je poprawiać.
3. Elastyczność i dostępność (w dowolnym czasie i miejscu)
Ćwicz w dogodnym dla siebie czasie – rano, wieczorem, w drodze do pracy. Korzystaj z telefonu lub komputera. Nie musisz być zależny od grafiku zajęć.
4. Zmniejszanie lęku przed mówieniem i bezpieczna praktyka
Chatboty lub narzędzia do nauki wymowy pozwalają na rozmowę bez obawy o krytykę. Można popełniać błędy bez obaw i powtarzać ćwiczenia, aż nabierzemy pewności siebie.

D. FILMY I INNE MATERIAŁY POMOCNICZE UŁATWIAJĄCE ZAPOZNANIE SIĘ Z TEMATEM

Oto prawdziwe filmy i interaktywne materiały, które możesz obejrzeć/wykorzystać, aby pogłębić swoją wiedzę na temat działania AI w nauce języków:

Tytuł	Źródło / Link	Czego się nauczysz
Samouczek dotyczący przetwarzania języka naturalnego – kurs NLP dla początkujących (jak działa NLP?)	YouTube / Great Learning via Class Central, Link: https://www.classcentral.com/course/youtub-e-natural-language-processing-tutorial-nlp-training-for-beginners-how-does-nlp-work-105653?utm_source=chatgpt.com	Podstawy NLP: co oznacza przetwarzanie tekstu, w jaki sposób narzędzia porządkują i strukturyzują język, co dzieje się „pod maską”.



Wprowadzenie do przetwarzania języka naturalnego, Wersja wideo

O'Reilly "Getting Started with NLP" by Ekaterina Kochmar Link: <https://www.oreilly.com/videos/getting-started-with/9781617296765VE/>

Szczegółowy film dla początkujących; zawiera demonstracje i objaśnienia wraz z rzeczywistymi przykładami.

Sztuczna inteligencja w nauce języka obcego: metaanaliza...

System (journal), 2024 (science article) Link: <https://doi.org/10.1016/j.system.2024.103498>

Dowody naukowe: pokazują, w jaki sposób narzędzia sztucznej inteligencji pomagają w mówieniu, zmniejszają niepokój, podkreślają znaczenie informacji zwrotnej oraz czynników społecznych/emocjonalnych.

Wykorzystanie AI w nauczaniu języków obcych: badanie ewaluacyjne z zastosowaniem metod mieszanych

Avouris, 2025 (preprint on arXiv) Link: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2508.05156>

Analizuje skuteczność działania tutorów AI wykorzystujących czat na żywo; opinie uczniów na temat ich stosowania; aspekty, które są najbardziej pomocne.

AI



E. TWOJE PIERWSZE KROKI: JAK ODPOWIEDZIALNIE KORZYSTAĆ Z NARZĘDZI AI

Prezentujemy krótki poradnik, który pomoże Ci efektywnie korzystać z narzędzi AI:

1. Wybierz jedno lub dwa narzędzia z powyższej listy (np. chatbot, trener wymowy). Nie próbuj używać zbyt wielu narzędzi naraz.
2. Wyznacz sobie jakiś mały cel: np. „Chcę mówić płynniej o codziennych czynnościach” albo „ograniczyć błędną wymowę r/l”.
3. Zaplanuj krótkie sesje codziennie lub kilka razy w tygodniu. Nawet 15–20 minut dziennie może być pomocne.
4. Bądź aktywnym użytkownikiem: zadawaj pytania, powtarzaj, eksperymentuj. Nagrywaj swoje wypowiedzi i porównuj je po tygodniu.
5. Prowadź dziennik błędów (np. co poprawiły narzędzia, czego się nie spodziewałeś). Wykorzystaj go do obserwowania postępów.
6. Regularnie sprawdzaj swoje narzędzia: używając tłumaczeń lub rekomendacji, weryfikując je w wiarygodnych źródłach (osoby posługujące się danym językiem jako ojczystym, podręczniki gramatyczne, partnerzy do rozmów).

AI



II. Przygotowanie: Wybór zestawu narzędzi AI

Przy tak dużej liczbie różnych narzędzi do nauki języków opartych na AI, wybór narzędzia, które najlepiej odpowiada potrzebom i celom uczącego się, może być trudny. W tej sekcji przedstawiono przewodnik dotyczący wyboru najlepszego zestawu narzędzi.

KROK 1: ZDEFINIUJ SWOJE CELE I ROZPOZNAJ SWÓJ STYL UCZENIA SIĘ

Przed rozpoczęciem nauki należy określić swoje cele związane z opanowaniem języka. W przypadku dążenia do poprawy umiejętności prowadzenia rozmowy, wzbogacenia słownictwa lub doskonalenia gramatyki i składni w języku obcym, uczeń musi określić swoje cele, ponieważ od tego zależy wybór narzędzia AI, z którego będzie korzystał. W tym procesie muszą również zdecydować, która metoda nauki najbardziej im odpowiada, ponieważ niektórzy uczniowie preferują bardziej konstruktywną ścieżkę nauki, podczas gdy inni osiągają lepsze wyniki, korzystając z bardziej swobodnej ścieżki nauki.

KROK 2: POSZUKAJ NAJWAŻNIEJSZYCH FUNKCJI

1. Spersonalizowane ścieżki nauki

Jedną z najważniejszych zalet AI w nauce języków obcych jest to, że pomagają uczniom wybrać najlepszą dla nich ścieżkę nauki. Dzięki narzędziom do samooceny, które potrafią analizować mocne i słabe strony ucznia, te oparte na sztucznej inteligencji narzędzia mogą personalizować plany lekcji i pomagać każdemu uczniowi. Przykładem może być Duolingo, ponieważ platforma ta wykorzystuje sztuczną inteligencję, aby zaproponować każdemu uczącemu się konkretną i dostosowaną do jego potrzeb ścieżkę nauki języka obcego.

2. Funkcja rozpoznawania dźwięku w celu uzyskania informacji zwrotnej dotyczącej wymowy

Ponieważ umiejętności komunikacyjne i mówienie są częścią nauki języka, ćwiczenia mają dla uczniów szczególne znaczenie. Można je wykonywać za pomocą narzędzi rozpoznających mowę i udzielających informacji zwrotnej na temat akcentu, płynności lub kontekstu. Doskonałymi narzędziami do ćwiczenia wymowy są ChatGPT, Google Gemini lub TalkPal itp., które potrafią rozpoznawać mowę.

Linki do wyżej wymienionych narzędzi:



- ChatGPT: <https://chatgpt.com/>
- Google Gemini: <https://gemini.google.com/>
- TalkPal: <https://shorturl.at/SNT8Z>
- Gliglish: <https://gliglish.com/>
- Univerbal: <https://www.univerbal.app/>

3. Nauka kontekstowa

Kolejnym elementem nauki języka obcego jest przyswajanie słownictwa. Proces ten jest długotrwały i może stanowić wyzwanie, gdy próbuje się zapamiętać pozbawione kontekstu listy słówek, dlatego narzędzia oparte na AI mogą zapewnić naukę słownictwa tematycznego poprzez dialogi lub sytuacje z życia codziennego, ułatwiając uczniom zapamiętywanie.

4. Systemy powtarzania rozłożonego w czasie (z ang. spaced repetition systems - SRS)

System powtórek rozłożonych w czasie to technika uczenia się, która pomaga uczniowi w zapamiętywaniu informacji poprzez aktywne odtwarzanie w różnych momentach. Istnieje kilka narzędzi systemu powtarzania rozłożonego w czasie, które mogą przewidzieć średni czas, w którym uczeń może zapomnieć informacji (np. konkretnych słów) i za pomocą podpowiedzi przypomną użytkownikowi o konieczności powtórzenia treści. Na przykład:

- Quizlet: <https://quizlet.com/gb>
- Brainscape: <https://www.brainscape.com/>

KROK 3: ZAPOZNAJ SIĘ Z OPINIAMI

Ponieważ istnieje wiele różnych platform i aplikacji do samodzielnej nauki, przed podjęciem decyzji o wykupieniu subskrypcji warto zapoznać się z opiniami na temat każdej z nich. Co więcej, większość z nich oferuje bezpłatną wersję na określony czas, co stanowi doskonałą okazję dla ucznia do oceny platformy lub aplikacji.

KROK 4: ZRÓWNOWAŻ SWÓJ ZESTAW NARZĘDZI

Ze względu na ogromną liczbę platform/aplikacji i różnorodność stosowanych przez nie metod nauczania, ponownie należy podkreślić, że nie należy polegać wyłącznie na jednej platformie/aplikacji. Zamiast tego warto stworzyć kombinację najbardziej odpowiednich



platform/aplikacji do nauki strukturalnej, ćwiczeń konwersacyjnych, nauki słówek za pomocą cyfrowych fiszek itp.

III. ZARZĄDZENIE PROCESEM KSZTAŁCENIA WSPIERANYM PRZEZ AI

A. UTRZYMYWANIE MOTYWACJI

Utrzymanie motywacji jest jednym z najważniejszych wyzwań dla osób samodzielnie uczących się języków. Choć narzędzia oparte na AI zapewniają wydajność i personalizację, uczniowie muszą aktywnie dbać o swoje zaangażowanie, aby uniknąć wypalenia lub stagnacji. W tej sekcji przedstawiono kluczowe strategie utrzymania motywacji podczas korzystania z AI do nauki języków.

1. Przemyślane wykorzystanie funkcji związanych z grywalizacją

Wiele platform opartych na AI, takich jak Duolingo, LingQ czy Memrise, wykorzystuje elementy grywalizacji – takie jak punkty, dni nauki, paski postępu i tabele wyników – aby zwiększyć zaangażowanie użytkowników (Viberg i in., 2023). Choć funkcje te mogą początkowo wywoływać motywację zewnętrzną, należy zachęcać uczniów do refleksji nad swoimi postępami wykraczającymi poza powierzchowne nagrody. Wyznaczanie znaczących celów – takich jak umiejętność prowadzenia pięciominutowej rozmowy lub napisania spójnego akapitu – pomaga przekierować motywację w stronę wewnętrznej satysfakcji opartej na kompetencjach (Ryan & Deci, 2000).

2. Wyznaczanie realistycznych celów i docenianie postępów

Narzędzia AI często śledzą mikro-osiągnięcia, oferując oparte na danych informacje zwrotne dotyczące zapamiętywania słownictwa, poświęconego czasu lub poprawności gramatycznej. Uczniowie powinni wykorzystywać te dane do wyznaczania realistycznych celów krótkoterminowych, które pomagają osiągnąć cele większe. Na przykład ukończenie zadania



gramatycznego przez pięć dni z rzędu lub opanowanie 50 nowych słów w ciągu tygodnia to namacalne oznaki postępów. Docenianie tych chwil (nawet poprzez niewielkie nagrody dla siebie) wzmacnia pozytywny system informacji zwrotnych i zwiększa wytrwałość (Duckworth, 2016).

3. Czerpanie radości z samego procesu

Radość nie jest luksusem – to siła napędowa motywacji. Sztuczna inteligencja może to wspierać, dostosowując zadania do preferencji uczących się, zapewniając ciekawe treści (np. scenariusze do odgrywania ról) lub oferując kreatywne pomysły na tworzenie tekstów. Uczniowie są bardziej skłonni do wytrwałej pracy, gdy zadania wydają się im osobiste lub przyjemne (Dörnyei & Ushioda, 2021). Z tego powodu należy zachęcać uczniów do odkrywania narzędzi, które odpowiadają ich zainteresowaniom: platform opartych na fabule, takich jak Immerse, chatbotów AI do interakcji z postaciami lub gier głosowych do ćwiczenia mówienia.

4. Rozważania na temat celu i samodzielności

Utrzymanie motywacji wymaga również od uczących się regularnej refleksji nad tym, dlaczego w ogóle uczą się danego języka. Niektóre narzędzia (takie jak Speakly lub Anki) umożliwiają uczącym się dostosowanie treści do ich osobistych lub zawodowych celów. Takie dostosowanie wzmacnia poczucie odpowiedzialności, które ma kluczowe znaczenie dla utrzymania długotrwałego zaangażowania (Little, 2007). Prowadzenie dziennika, śledzenie celów lub ustawianie przypomnień w samym narzędziu AI może pomóc w utrzymaniu jasności celu.

AI



IV. AI W NAUCE KONKRETYCH UMIEJĘTNOŚCI JĘZYKOWYCH

A. UMIEJĘTNOŚĆ ROZUMIENIA ZE SŁUCHU

Umiejętność słuchania jest jedną z najważniejszych, a czasem najtrudniejszych części nauki nowego języka. Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji mogą ułatwić ćwiczenie słuchania, sprawić, że będzie ono bardziej interaktywne i lepiej dostosowane do indywidualnego tempa nauki.

1. Wykorzystanie AI do transkrypcji, tworzenia napisów i kontrolowania tempa

Transkrypcja: Wiele narzędzi AI potrafi zamienić mowę na tekst, więc możesz odsłuchiwać nagranie, a potem sprawdzić, czy je dobrze zrozumiałeś, porównując je z transkrypcją.

Jak z tego korzystać: Najpierw odsłuchaj nagranie bez tekstu, a potem sprawdź transkrypcję, żeby zobaczyć, co wcześniej przeoczyłeś. Odtwórz nagranie z tekstem, żeby poprawić zdolność rozpoznawania dźwięków i słów.

- **Napisy:** Napisy generowane przez AI (podobnie jak automatyczne napisy w serwisie YouTube) to szybki sposób na ułatwienie zrozumienia treści. Należy jednak pamiętać, że nie są one zawsze dokładne, zwłaszcza w przypadku wypowiedzi szybkich lub z akcentem, ale technologia ta jest stale udoskonalana.
- **Kontrola tempa:** AI pozwala spowolnić lub przyspieszyć odtwarzanie audio lub wideo. Zaczynaj od wolnego tempa, jeśli to konieczne, a następnie stopniowo zwiększaj prędkość do naturalnego tempa, aby ćwiczyć słuch.

Praktyczna wskazówka: Spróbuj „shadowingu” (słuchania i powtarzania jednocześnie) przy użyciu spowolnionego dźwięku, a następnie powtarzaj z większą prędkością.

2. Wyszukiwanie treści audio/wideo dobieranych przez AI

Sztuczna inteligencja może polecać treści dostosowane do Twojego poziomu i zainteresowań. Zamiast przypadkowych filmów, możesz uzyskać materiały przygotowane specjalnie dla uczniów:



- Podcasty Duolingo (angielski, francuski, hiszpański): opowiadania prowadzone częściowo w języku angielskim, a częściowo w wybranym języku obcym, z kontrolowanym tempem.
- LingQ: Wykorzystuje AI aby dopasować teksty czytane i słuchane do Twojego poziomu, oferując transkrypcje i słownictwo.
- Twee: Pozwala przekształcić dowolny film z YouTube w ćwiczenie do nauki języka (z transkrypcją, fragmentami do uzupełnienia, quizami).

Praktyczna wskazówka: Codziennie wybieraj krótkie filmiki (2–3 minuty) zamiast długich nagrań. Dzięki temu zachowasz odpowiednią koncentrację i unikniesz zmęczenia.

3. Narzędzia, które możesz wypróbować

Oto konkretne narzędzia oparte na sztucznej inteligencji, które pomagają w rozumieniu ze słuchu:

Narzędzie	Co robi	Jak go używać
Automatyczne napisy w serwisie YouTube + regulacja tempa odtwarzania	Dodaje napisy i umożliwia dostosowanie prędkości odtwarzania.	Obejrzyj fragment wiadomości z prędkością 0,75 i napisami → obejrzyj ponownie z normalną prędkością bez napisów
Veed.io	Generator napisów AI dla pobranych filmów	Prześlij fragment wywiadu, wygeneruj napisy i ćwicz z nimi lub bez nich.
Speechling	Platforma do nauki mówienia i słuchania z funkcją coachingu	Słuchaj wypowiedzi, powtarzaj je i porównaj



Elsa Speak	Trener poprawnej wymowy z elementami rozumienia ze słuchu	Ćwicz trudne do wymówienia dźwięki poprzez słuchanie i naśladowanie.
NaturalReader / ReadAloud (aplikacje TTS)	Przetwarzanie tekstu na mowę z wieloma głosami i akcentami	Wklej krótki tekst (wiadomości, opowiadanie) → posłuchaj w różnych akcentach i z różną prędkością

4. Prawdziwe filmy wspierające Twoją praktykę

Oto filmy, które możesz obejrzeć, aby zrozumieć i przećwiczyć słuchanie wspomagane przez sztuczną inteligencję:

- „Jak korzystać z YouTube do nauki języków” (English Addict, Steve Kaufmann) – Link: <https://youtu.be/6JqsPwctT2M?si=8cnEQcyi4wH44YoP>
- „Narzędzia AI do nauki języków (7 najlepszych)” (blog EPALE Komisji Europejskiej, z prezentacjami Twee i innymi) – Link: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/top-7-ai-tools-language-teachers-and-language-learners>
- „Popraw swoje umiejętności słuchania z LingQ” (Oficjalny kanał LingQ) - Link: https://youtu.be/qOnyU_cl8Zw?si=GbOiuVrWsHU2hl-2

5. Twoje kolejne kroki

Opcja 1 (YouTube):

1. Wybierz jeden krótki film (1–3 minuty) na YouTube..
2. Obejrzyj bez napisów → zanotuj, co rozumiesz.
3. Włącz napisy AI → sprawdź ewentualne różnice.
4. W razie potrzeby odtwarzaj w zwolnionym tempie.



5. Spróbuj powtarzać na głos to, co słyszysz (shadowing).
6. Obejrzyj ponownie w normalnej prędkości bez napisów → zwróć uwagę na swoje postępy.

Opcja 2 (ELSA Speak):

1. Wybierz ćwiczenie słuchowe
 - Włącz ELSA Speak i wybierz krótkie ćwiczenie słuchowe (np. popularne zwroty, codzienne rozmowy).
2. Słuchaj uważnie (na początku bez tekstu)
 - Odtwórz zdanie lub dialog bez patrzenia na jego transkrypcję.
 - Skup się wyłącznie na dźwiękach i intonacji.
3. Sprawdź transkrypcję
 - Odtwórz nagranie z transkrypcją.
 - Zaznacz (w myślach lub w aplikacji) słowa, które zostały pominięte lub źle usłyszane.
4. Powtórz z informacją zwrotną od AI
 - Wypowiedz zdanie na głos do aplikacji.
 - ELSA zapewni Ci natychmiastową informację zwrotną dotyczącą wymowy i akcentu, z uwzględnieniem odpowiednich oznaczeń kolorystycznych.
5. Shadow the Audio
 - Odtwórz zdanie ponownie i spróbuj „shadowingu” (powtarzaj razem z lektorem w tym samym tempie).
 - Stopniowo zwiększaj szybkość wypowiedzi, aby dopasować się do ich naturalnego tempa.
6. Monitoruj postępy
 - Sprawdź panel postępów programu ELSA pod koniec tygodnia.
 - Zwróć uwagę, które dźwięki lub słowa nadal sprawiają Ci trudność i na nich skoncentruj się następnym razem.

Pamiętaj: sztuczna inteligencja jest Twoim pomocnikiem, ale to Twój mózg jest odpowiedzialny za naukę. Im aktywniej słuchasz (a nie jesteś tylko biernym odbiorcą), tym szybsze są Twoje postępy w rozumieniu języka.

B. Biegłość językowa i konwersacja



Wstęp

Umiejętność płynnego mówienia jest jedną z najbardziej pożądanых umiejętności przez uczących się języków, jednak często jest to obszar, w którym czują się oni najbardziej niepewnie. Biegłość językowa wymaga nie tylko znajomości słówek i gramatyki, ale także umiejętności płynnego posługiwania się nimi, bez długich przerw i wahania, oraz zdolności dostosowania się do przebiegu rozmowy. Wielu uczniów zмага się również z niepokojem podczas mówienia w rzeczywistych sytuacjach, co może spowolnić postępy. Sztuczna inteligencja (AI) oferuje nowe rozwiązania do ćwiczenia konwersacji w przyjaznym, adaptacyjnym środowisku. Chatboty i wirtualne postacie oparte na AI (awatary) pozwalają uczniom ćwiczyć dialogi, otrzymywać informacje zwrotne i nabierać pewności siebie przed przystąpieniem do prawdziwych rozmów. Do popularnych narzędzi należą ChatGPT, HeyGen, Quazel, MemBot, Busuu AI i inne interaktywne chatboty, które pozwalają symulować realistyczne scenariusze rozmów.

1. Ćwiczenie dialogów z chatbotami AI i awatarami

Chatboty i wirtualne awatary oparte na sztucznej inteligencji stanowią łatwo dostępnych partnerów do rozmowy, którzy potrafią dostosować się do poziomu, zainteresowań i celów edukacyjnych użytkownika. W przeciwieństwie do podręcznikowych dialogów, które są pozbawione charakteru, chatboty i wirtualne awatary AI są łatwo dostępnymi rozmówcami, którzy potrafią dostosować się do poziomu, zainteresowań i celów ucznia. Przykładowo, ChatGPT może przyjąć konkretną rolę, np. sprzedawcy, agenta biura podróży lub osoby przeprowadzającej rozmowę kwalifikacyjną, i dostosować swoje odpowiedzi do wypowiedzi ucznia. Z kolei HeyGen idzie o krok dalej, tworząc wirtualnego rozmówcę, wyposażonego w funkcję synchronizacji mimiki twarzy i ruchu warg, co zapewnia bardziej angażujące doświadczenie językowe.

Biorąc udział w symulowanych rozmowach, uczniowie mogą skupić się na rozwijaniu płynności, szybkości i spójności swojej wypowiedzi. Mogą również zatrzymywać się, powtarzać i przeformułowywać wypowiedzi bez stresu związanego z obecnością partnera. Ta swoboda zachęca do eksperymentowania z nowym słownictwem i strukturami, co jest niezbędne do rozwijania płynności językowej (Nation, 2013).

2. Pokonywanie lęku przed mówieniem w przyjaznym miejscu

Lęk przed mówieniem jest częstą przeszkodą w nauce języków i może powstrzymywać uczniów przed korzystaniem z okazji do ćwiczeń. Narzędzia do rozmów oparte na sztucznej inteligencji



oferują środowisko pozbawione krytyki, w którym błędy nie mają żadnych konsekwencji społecznych. Pomaga to obniżyć poziom negatywnego nastawienia – bariery emocjonalnej, która może blokować przyswajanie języka – i pozwala uczniom skupić się na komunikacji, a nie na strachu przed popełnieniem błędu (MacIntyre & Gardner, 1991).

Przykładowo, MemBot i Quazel umożliwiają kursantom rozpoczęcie nauki od krótkich, prostych rozmów, a następnie przejście do bardziej złożonych dialogów. Takie stopniowe postępowanie pozwala z czasem nabrać pewności siebie, ponieważ uczniowie odnoszą sukcesy stopniowo, wykonując łatwe do opanowania zadania. Regularne ćwiczenia w środowisku bez presji zwiększają gotowość do spontanicznej interakcji z prawdziwymi rozmówcami.

3. Narzędzia AI wspomagające płynność wypowiedzi i konwersację

ChatGPT

ChatGPT to interaktywna sztuczna inteligencja, która potrafi dostosować się do różnych tematów, poziomów zaawansowania i potrzeb osób uczących się. Może pełnić rolę rozmówcy, udzielać informacji zwrotnych i wyjaśniać, co wymaga poprawy. Dzięki temu jest przydatna zarówno do ćwiczenia płynności, jak i poszerzenia świadomości językowej.

HeyGen

HeyGen to połączenie funkcji syntezy mowy opartej na sztucznej inteligencji z realistycznymi awatarami, które sprawiają wrażenie, jakby rozmawiało się z prawdziwą osobą. Jest to szczególnie przydatne podczas ćwiczenia prezentacji, rozmów kwalifikacyjnych i innych formalnych sytuacji, w których ważną rolę odgrywają sygnały wizualne, takie jak kontakt wzrokowy i gesty.

Quazel

Quazel oferuje oparte na grach wyzwania konwersacyjne, których poziom trudności dostosowuje się do odpowiedzi udzielanych przez użytkownika. Dzięki temu ćwiczenia są angażujące i zachęcają do szybkiego myślenia, które jest niezbędną umiejętnością do przeprowadzania płynnych rozmów.

MemBot



MemBot koncentruje się na szybkich, codziennych rozmowach. Zintegrowany z platformą Memrise, utrwala znajomość słownictwa w konkretnych sytuacjach i daje uczniom możliwość natychmiastowego ćwiczenia nowych słówek..

Busuu AI

Busuu AI łączy ćwiczenia konwersacyjne z szerszą ścieżką nauki, łącząc zadania konwersacyjne z lekcjami gramatyki i słownictwa. Uczniowie mogą nagrywać odpowiedzi na pytania i dostawać informacje zwrotne generowane przez sztuczną inteligencję, co pomaga połączyć rozwój płynności językowej z ogólnymi postępami w nauce języka.

4. Wnioski

Chatboty i wirtualne awatary oparte na sztucznej inteligencji zmieniły sposób, w jaki samodzielni uczniowie mogą rozwijać swoją płynność w mówieniu. Dzięki symulowaniu realistycznych dialogów, udzielaniu natychmiastowej informacji zwrotnej i tworzeniu bezpiecznego środowiska do ćwiczeń, narzędzia takie jak ChatGPT, HeyGen, Quazel, MemBot i Busuu AI pozwalają uczniom poprawić zarówno swoją pewność siebie, jak i umiejętności komunikacyjne. Regularna praktyka konwersacji z wykorzystaniem AI, zwłaszcza w połączeniu z interakcjami w świecie rzeczywistym, prowadzi do płynniejszej wymowy, szybszego przywoływania słownictwa i większej gotowości do spontanicznej rozmowy. Dla osób uczących się, które chcą mówić naturalnie i bez wahania, narzędzia AI stanowią praktyczne, mobilne i atrakcyjne rozwiązanie.

Źródła

Godwin-Jones, R. (2021). Nowe technologie: Nauka języków w erze sztucznej inteligencji. *Nauka języków i technologie*, 25(2), 4–20.

MacIntyre, P. D. i Gardner, R. C. (1991). Metody i wyniki badań nad lękiem i nauką języków: przegląd literatury. *Nauka języków*, 41(1), 85–117.

Nation, I. S. P. (2013). *Nauka słownictwa w języku obcym* (wydanie drugie). Cambridge University Press.



Wstęp

Skuteczna komunikacja w języku obcym zależy nie tylko od słownictwa i gramatyki, ale także w znacznym stopniu od wymowy i akcentu. Błędna wymowa może prowadzić do nieporozumień, a silny akcent może utrudniać zrozumienie, nawet przy dobrej znajomości struktury języka. Niniejszy tekst omawia najlepsze praktyki w zakresie wymowy i redukcji akcentu, podkreślając znaczenie wykorzystania technologii rozpoznawania mowy opartej na AI, skupienia się na konkretnych dźwiękach, intonacji i rytmie, a także odkrywając skuteczne narzędzia, takie jak ELSA Speak, Duolingo, Speakly i Speechling.

1. Wykorzystanie systemu rozpoznawania mowy opartego na sztucznej inteligencji do przekazywania informacji zwrotnych

Sztuczna inteligencja to przełom dla osób uczących się języków, bo pozwala im oceniać swoją wymowę z imponującą dokładnością. Dzięki technologii rozpoznawania mowy opartej na AI, uczniowie mogą dostać szczegółowe informacje zwrotne na temat tego, jak dobrze wymawiają słowa, z uwzględnieniem takich aspektów jak akcent, rytm i płynność. Te spersonalizowane informacje pomagają im wskazać swoje mocne i słabe strony, co ułatwia skupienie się na obszarach, które wymagają trochę więcej pracy. Narzędzia AI opierają się na zasadach uczenia maszynowego, czerpiąc z obszernych zbiorów danych native speakerów w celu wykrycia wszelkich błędów wymowy. Dzięki rozkładaniu konkretnych dźwięków na czynniki pierwsze i oferowaniu pomocnych sugestii, narzędzia AI tworzą spersonalizowaną ścieżkę nauki, która odpowiada indywidualnym potrzebom każdego ucznia.

2. Skupianie się na konkretnych dźwiękach, wymowie i intonacji

Każdy język ma własne, charakterystyczne fonemy, z których niektóre mogą nie występować w języku ojczystym ucznia. Na przykład język angielski zawiera dźwięki takie jak „th” w słowach „think” lub „this”, które mogą być dość trudne dla osób posługujących się językami, w których nie ma podobnych dźwięków fonetycznych (Derwing & Munro, 2005). Ponadto wzorce intonacji – sposób, w jaki zmienia się wysokość głosu podczas mówienia – mogą znacząco zmienić znaczenie zdań. Na przykład w języku angielskim intonacja rosnąca często sygnalizuje pytanie, podczas gdy intonacja opadająca może oznaczać stwierdzenie (Ladefoged & Johnson, 2015).



Zrozumienie tych subtelnosci ma kluczowe znaczenie dla osób chcących skutecznie się komunikować.

3. Narzędzia AI do poprawy wymowy i akcentu

Coraz więcej aplikacji opartych na sztucznej inteligencji staje się niezwykle przydatnych dla osób uczących się, które chcą poprawić swoją wymowę. Narzędzia te zostały zaprojektowane specjalnie w celu dostarczania konkretnych informacji zwrotnych i tworzenia zorganizowanych doświadczeń edukacyjnych.

ELSA Speak

ELSA Speak (English Language Speech Assistant) to aplikacja wykorzystująca sztuczną inteligencję, której zadaniem jest pomoc w doskonaleniu wymowy angielskich słów. Aplikacja słucha wypowiedzi użytkownika i natychmiast informuje go o błędach w wymowie. Następnie proponuje ćwiczenia, które pomagają użytkownikowi ją poprawić. Możesz pracować nad trudnymi dla Ciebie dźwiękami, ćwiczyć wymowę, a nawet prowadzić krótkie rozmowy, aby sprawdzić, jak Twoja wypowiedź brzmi w rzeczywistości (ELSA, 2023).

Duolingo

Duolingo to popularna aplikacja do nauki języków, która pomaga również w doskonaleniu umiejętności mówienia. Aplikacja wymaga od użytkownika poprawnego wymawiania słów i zdań, a następnie natychmiast ocenia jego postępy. Duolingo sprawia, że nauka przypomina grę, dzięki czemu jest przyjemna i pomaga w nabywaniu wiedzy (Duolingo, 2023).

Speakly

Speakly ma na celu dostarczenie użytkownikom umiejętności językowych, które można wykorzystać w prawdziwym życiu, poprzez naukę ważnych słów i prowadzenie rozmów. Speakly wykorzystuje technologię do słuchania wypowiedzi użytkownika i opracowywania nowych sposobów uczenia się, dzięki czemu można ćwiczyć wypowiedzi w prawdziwych sytuacjach. Speakly identyfikuje słabe strony użytkownika i proponuje ćwiczenia, które pomagają je poprawić, co przyczynia się do jeszcze lepszego przyswajania wiedzy (Speakly, 2023).

Speechling



Speechling jest niczym kieszonkowy asystent językowy. Pozwala ćwiczyć mówienie i uzyskać informacje zwrotne od prawdziwych osób. Speechling jest wyjątkowy, ponieważ wykorzystuje zarówno ludzi, jak i sztuczną inteligencję, aby pomóc użytkownikowi. Można nagrać swoje wypowiedzi i uzyskać porady od asystentów oraz AI, co stanowi doskonały sposób na naukę poprawnej wymowy i pozbycie się akcentu (Speechling, 2023).

4. Wnioski

Podsumowując, opanowanie wymowy i akcentu jest kluczem do skutecznej komunikacji w języku obcym. Dzięki narzędziom do rozpoznawania mowy opartym na sztucznej inteligencji uczniowie mogą uzyskać natychmiastową, dostosowaną do ich potrzeb informację zwrotną, która pomaga im udoskonalić wymowę i zminimalizować akcent. Platformy takie jak ELSA Speak, Duolingo, Speakly i Speechling umożliwiają użytkownikom skupienie się na dźwiękach, wyczucie intonacji i doskonalenie rytmu, co prowadzi do poprawy umiejętności komunikacyjnych i zwiększenia pewności siebie. Korzystając z tych innowacyjnych narzędzi, uczniowie mogą naprawdę wzbogacić swoją podróż językową, osiągając biegłość i poprawiając komunikację w naszym zglobalizowanym społeczeństwie.

Źródła

- Derwing, T. M. i Munro, M. J. (2005). Nauczanie akcentu i wymowy w języku obcym: podejście oparte na badaniach naukowych. *TESOL Quarterly*, 39(3), 379-397.
- ELSA. (2023). ELSA Speak: Najłatwiejszy sposób na opanowanie wymowy angielskiej. Pobrane z <https://elsaspeak.com>
- Duolingo. (2023). Nauka języków online. Pobrane z <https://www.duolingo.com>
- Ladefoged, P. i Johnson, K. (2015). Kurs fonetyki. Cengage Learning.
- Speechling. (2023). Najlepszy asystent językowy. Pobrane z <https://speechling.com>
- Speakly. (2023). Mów w języku, którego chcesz się nauczyć. Pobrane z <https://speakly.me>

D. ROZUMIENIE TEKSTU I SZYBKOŚĆ CZYTANIA

Czytanie jest jednym z najlepszych sposobów na wzbogacenie słownictwa i jego zrozumienie, ale zmaganie się z trudnym materiałem w nowym języku może być frustrujące. Pomyśl o



narzędziach AI jako o swoich osobistych asystentach w czytaniu, zawsze gotowych pomóc Ci zrozumieć trudne treści, sprawniej czytać i budować pewność siebie.

W miarę jak sztuczna inteligencja zmienia kształt edukacji językowej, rewolucjonizuje ona sposób, w jaki uczniowie wchodzą w interakcję z literaturą. Narzędzia te nie tylko tłumaczą, ale także poprawiają zrozumienie, dostosowują poziom trudności treści i oferują interaktywne wyjaśnienia w czasie rzeczywistym (Godwin-Jones, 2018).

Metoda 1: Natychmiastowe interpretowanie każdego tekstu w trakcie czytania

Zamiast przerywać lekturę, aby sprawdzić każde nieznanne słowo w osobnym słowniku, możesz skorzystać z pomocy sztucznej inteligencji, aby uzyskać natychmiastową pomoc bez utraty koncentracji.

- Wykorzystaj AI do uzyskania natychmiastowego wsparcia, aby uzyskać szybkie tłumaczenia, definicje i proste wyjaśnienia nieznanych słów lub zwrotów.
- Praktyczny przykład: Wyobraź sobie, że czytasz artykuł w języku hiszpańskim i natrafiasz na nagłówek: „El ayuntamiento aplaza la decisión sobre el nuevo parque”.
 - Dzięki rozszerzeniu przeglądarki, takiemu jak Google Tłumacz lub DeepL, wystarczy zaznaczyć słowo „ayuntamiento” lub „aplaza”, aby w małym okienku pojawiło się natychmiastowe tłumaczenie („ratusz”, „odkłada”). Rozumiesz znaczenie i możesz od razu kontynuować czytanie.
 - Dzięki chatbotowi możesz skopiować całe zdanie i zapytać: „Co oznacza słowo »aplaza« w tym zdaniu? Czy możesz podać mi inny przykład jego użycia?”. W ten sposób uzyskasz zarówno definicję, jak i cenny kontekst.

Metoda 2: Opanuj zaawansowane teksty dzięki asystentowi AI

Czasami wyzwaniem nie jest pojedyncze słowo, ale stopień trudności lub długość całego tekstu. Chatbot oparty na sztucznej inteligencji może pełnić rolę partnera do nauki, pomagając w rozłożeniu tekstu na czynniki pierwsze.

Według Ellis & Shintani (2014) wsparcie jest niezbędne do skutecznego przyswajania języka, a sztuczna inteligencja może teraz zautomatyzować to wsparcie w oparciu o dane wprowadzone przez ucznia. Chatboty umożliwiają interakcję z tekstem, prosząc o streszczenia, uproszczenia lub wyjaśnienia kluczowych terminów.

- Jeśli tekst wydaje się zbyt długi lub przytłaczający, poproś chatbota AI o jego streszczenie.



- Możesz również poprosić sztuczną inteligencję o dostosowanie stopnia trudności tekstu.
- Praktyczny przykład: Znalazłeś interesujący artykuł o ekonomii, ale jest on pełen trudnych słówek.
 - Poproś o streszczenie: „Podsumuj główny wątek tego artykułu w trzech prostych punktach”. Dzięki temu poznasz główne przesłanie, zanim zdecydujesz się przeczytać całość.
 - Poproś o uproszczenie: „Przepisz ten tekst dla osoby uczącej się języka angielskiego na poziomie B2. Wyjaśnij proszę pojęcia „polityka fiskalna” i „inflacja” w prostych słowach”.
 - Podpowiedź dotycząca słownictwa: „Wymień 5 najważniejszych słówek z tego tekstu dla osoby uczącej się biznesowego języka angielskiego i podaj definicję oraz przykładowe zdanie dla każdego z nich”.

Metoda 3: Wykorzystaj możliwość tłumaczenia jako narzędzie do nauki, a nie jako drogę na skróty

Twoim celem powinno być zdobywanie wiedzy, a nie tylko znalezienie odpowiedzi. Możesz strategicznie korzystać z tłumacza AI, żeby pogłębiać swoją wiedzę.

- Technika porównawcza: Najpierw spróbuj samodzielnie przetłumaczyć trudny akapit. Potem wklej oryginalny tekst do tłumacza AI, takiego jak DeepL lub Google Translate. Teraz porównaj swoją wersję z wersją AI.
 - Czym się między sobą różnią?
 - Czy AI wybrała naturalnie brzmiące wyrażenia?
 - To ćwiczenie zamienia pasywne tłumaczenie w aktywną analizę gramatyki i stylu.

Metoda ta sprzyja dostrzeganiu, procesowi, który Schmidt (1990) uznaje za kluczowy dla rozwoju językowego. Analiza różnic pomaga rozpoznać bardziej naturalne sformułowania i struktury gramatyczne.

Twój zestaw narzędzi AI do czytania

- Narzędzia do tłumaczenia oparte na AI: DeepL i Google Tłumacz doskonale nadają się do zrozumienia ogólnego sensu tekstu lub analizy struktury zdań. DeepL jest często chwalony za bardziej subtelne i naturalnie brzmiące tłumaczenia.



- Chatboty (takie jak ChatGPT, Gemini, Claude): Twój wielofunkcyjny asystent. Za ich pomocą możesz prosić o streszczenia, uproszczenia, listy słówek i wyjaśnienia dotyczące kultury.
- Dodatki do przeglądarek: Zainstaluj specjalny program umożliwiający naukę języków. Wiele z nich nie tylko tłumaczy słowa, ale także pozwala zapisać je jako fiszki do późniejszego użytku.

Przydatne wskazówki dla samodzielnych uczniów

- Tłumacz, aby się uczyć, a nie oszukiwać: Najpierw spróbuj samodzielnie zrozumieć zdanie. Dopiero potem skorzystaj z tłumacza, aby sprawdzić czy dobrze je rozumiesz. Dzięki temu pasywne działanie zamieni się w aktywne uczenie się.
- Twórz własne listy słówek: Po przeczytaniu artykułu możesz poprosić chatbota: „Podaj 10 najważniejszych słówek z tego tekstu i podaj mi definicję każdego z nich”. Następnie możesz wykorzystać te zestawy do nauki.
- Sprawdź swoje rozumienie: przeczytaj artykuł i napisz krótkie streszczenie własnymi słowami. Następnie poproś chatbota, aby zrobił to samo. Porównaj swoje streszczenie ze streszczeniem AI, aby sprawdzić, czy dobrze rozumiałeś najważniejsze zagadnienia.

Źródła

Ellis, R. i Shintani, N. (2014). Odkrywanie pedagogiki językowej poprzez badania nad przyswajaniem drugiego języka. Routledge.

Godwin-Jones, R. (2018). Wykorzystanie technologii komórkowej do rozwijania umiejętności językowych i zrozumienia kulturowego. *Language Learning & Technology*, 22(3), 104–120.

Schmidt, R. (1990). Rola świadomości w nauce języka obcego. *Lingwistyka stosowana*, 11(2), 129–158.

E. POPRAWNOŚĆ I STYL PISANIA

Pisanie w obcym języku wiąże się z szeregiem wyjątkowych wyzwań, takich jak opanowanie zasad gramatycznych, zachowanie spójności i poprawności, dostosowanie się do konwencji stylistycznych oraz rozwijanie płynności. Narzędzia oparte na AI mogą znacznie pomóc uczniom w poprawie dokładności i stylu pisania, oferując informacje zwrotne w czasie rzeczywistym, sugestie dotyczące konkretnych gatunków oraz ustrukturyzowane strategie poprawiania tekstu.



Korekta gramatyczna i stylistyczna w czasie rzeczywistym

Wiele asystentów do pisania wspomaganych przez AI, takich jak Grammarly, LanguageTool czy Quillbot, oferuje natychmiastowe poprawki nie tylko podstawowych błędów gramatycznych, ale także tonu, rozwlekłości, strony biernej i struktury zdań. Platformy te wykorzystują algorytmy przetwarzania języka naturalnego (NLP) do analizowania tekstów tworzonych przez użytkowników i sugerowania poprawek dostosowanych do pożądanego stylu – formalnego, akademickiego lub konwersacyjnego (Ranalli, Link & Chukharev-Hudilainen, 2022).

Wsparcie struktury i spójności

Jedną z najbardziej przydatnych funkcji AI w zakresie wsparcia pisania jest pomoc w organizacji tekstu. Narzędzia takie jak Scribbr AI, Slick Write lub ChatGPT, po odpowiednim skonfigurowaniu, mogą pomóc uczniom zrozumieć strukturę akapitów, rozwój tezy i przejścia. Uczniowie mogą testować różne schematy organizacyjne i otrzymywać przykładowe modele, co sprzyja rozwijaniu świadomości metajęzykowej i kontroli nad własnym tekstem (Bikowski & Vithanage, 2016).

Ćwiczenia pisania w oparciu o konkretne kategorie literackie

Narzędzia do pisania oparte na sztucznej inteligencji mogą być również wykorzystywane do symulowania zadań związanych z konkretnymi kategoriami tekstów, takimi jak pisanie e-maili, esejów, recenzji lub raportów. Korzystając z podpowiedzi AI dostosowanych do tych formatów, uczniowie mogą eksperymentować z językiem w przyjaznym środowisku, bez presji i otrzymywać informacje zwrotne dostosowane do danego rodzaju tekstu. Platformy takie jak Write & Improve by Cambridge lub DeepL Write są szczególnie przydatne w prowadzeniu uczniów przez proces tworzenia wielu wersji i poprawek.

Etapowe cykle poprawek i informacji zwrotnych

Zamiast po prostu poprawiać błędy, narzędzia AI mogą wspierać proces pisania oparty na wielokrotnych poprawkach. Uczniowie mogą przesłać szkic, otrzymać sugestie wygenerowane przez AI, przemyśleć je, poprawić swoją pracę i powtórzyć ten proces. Cykl ten sprzyja głębszemu uczeniu się i autonomii, zwłaszcza w połączeniu z informacją zwrotną od nauczyciela lub rówieśników (Lee, 2022). Ponadto analityka oparta na AI pozwala wizualizować postępy



uczniów w kolejnych wersjach pracy, podkreślając poprawę pod względem złożoności lub różnorodności słownictwa.

Rozwijanie stylu i wypowiedzi

Chociaż gramatyka i spójność są niezwykle ważne, styl pisania – taki jak ton, powtórzenia i dobór słów – jest równie istotny. Niektóre narzędzia oferują obecnie sugestie stylistyczne, które pomagają uczniom pisać bardziej płynnie i naturalnie. Na przykład aplikacje Hemingway App lub Wordtune oceniają jasność i poprawność zdań, pomagając uczniom z czasem udoskonalić swój styl pisania.

Wymienione narzędzia

- Grammarly – <https://www.grammarly.com>.
- LanguageTool – <https://languagetool.org>
- Quillbot – <https://quillbot.com>
- Write & Improve (Cambridge) – <https://writeandimprove.com>
- Scribbr AI – <https://www.scribbr.com/ai-proofreader/>
- Wordtune – <https://www.wordtune.com>
- Hemingway App – <https://hemingwayapp.com>

Literatura

- Bikowski, D. i Vithanage, R. (2016). Wpływ wspólnego pisania w sieci na rozwój indywidualnych umiejętności pisania w języku obcym. *Language Learning & Technology*, 20(1), 79–99.
- Dörnyei, Z. i Ushioda, E. (2021). *Nauczanie i badanie motywacji* (wydanie trzecie). Routledge.
- Duckworth, A. (2016). *Wytrwałość: siła pasji i uporu*. Scribner.
- Lee, S. (2022). Informacje zwrotne oparte na sztucznej inteligencji w pisaniu w języku obcym: możliwości i ograniczenia. *ReCALL*, 34(1), 67–84. *ReCALL*, 34(1), 67–84.
<https://doi.org/10.1017/S0958344021000140>
- Little, D. (2007). Autonomia osób uczących się języków: ponowne rozważania nad niektórymi podstawowymi kwestiami. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 1(1), 14–29. <https://doi.org/10.2167/illt040.0>



- Ranalli, J., Link, S. i Chukharev-Hudilainen, E. (2022). Automatyczna ocena pisania w ramach oceny formatywnej w nauczaniu pisania w języku obcym. *Nauczanie języków*, 55(2), 137–156. <https://doi.org/10.1017/S0261444821000075>
- Ryan, R. M. i Deci, E. L. (2000). Motywacje wewnętrzne i zewnętrzne: klasyczne definicje i nowe kierunki. *Współczesna psychologia edukacyjna*, 25(1), 54–67. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020>
- Viberg, O., Hatakka, M., Bälter, O. i Mavroudi, A. (2023). Sztuczna inteligencja i grywalizacja w nauce języków: przegląd systematyczny. *Edukacja i technologie informacyjne*, 28, 1843–1867. <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11010-9>

F. PRZYSWAJANIE SŁOWNICTWA I GRAMATYKI

Opanowanie języka obcego wymaga rozległej wiedzy gramatycznej i słownictwa. Proces ten może być długotrwały, ale dzięki narzędziom opartym na sztucznej inteligencji może stać się bardziej efektywny i angażujący dla ucznia. Na przykład poniższe platformy są często wykorzystywane przez nauczycieli i osoby uczące się samodzielnie, zwłaszcza w przypadku nauki języków obcych. To właśnie:

- Duolingo: <https://www.duolingo.com/>
- Babbel: <https://shorturl.at/xTzax>
- Grammarly: <https://www.grammarly.com/>

Fiszki oparte na technologii AI z funkcją powtarzania rozłożonego w czasie

Współczesne narzędzia AI mogą tworzyć interaktywne fiszki zawierające wszystkie informacje potrzebne uczniowi, a przy tym mogą zaplanować, kiedy każda fiszka pojawi się na ekranie, żeby uczeń mógł powtórzyć materiał w dowolnym momencie, zgodnie z zasadami systemu powtórek rozłożonych w czasie. Przykłady takiego wykorzystania AI można znaleźć w następujących narzędziach:

- Anki: <https://ankilanguagelearning.com/>
- Memrise: <https://www.memrise.com/>
- Quizlet: <https://quizlet.com/gb>



Interaktywne ćwiczenia gramatyczne z natychmiastową informacją zwrotną

Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji mają możliwość przedstawiania uczniom ćwiczeń gramatycznych lub składniowych, jednocześnie prosząc ich o ich rozwiązanie, a także zapewniając natychmiastową informację zwrotną wraz ze szczegółową analizą, nie tylko wskazując, czy odpowiedź jest błędna, czy poprawna. Ta funkcja sprzyja uniknięciu wykształcenia błędnych nawyków gramatycznych lub składniowych.

Nauka kontekstowa

Kolejną funkcją narzędzi AI są chatboty. Po wpisaniu jednego słowa na ekranie może pojawić się kontekstowe zestawienie wielu słów, dzięki czemu użytkownik ma możliwość nauki określonego słowa lub tematycznego zestawu słów w warunkach zbliżonych do rzeczywistych. W ten sposób zwiększa się prawdopodobieństwo zrozumienia i zapamiętania tych słów.

Grywalizacja

Istnieje wiele narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, które zamieniają naukę w gry, dzięki czemu cały proces staje się bardziej atrakcyjny dla uczniów, zwiększając ich zaangażowanie.

V. OPRACOWANIE STRATEGII UCZENIA SIĘ ZA POMOCĄ AI

Sztuczna inteligencja może być potężnym sprzymierzeńcem w nauce języków obcych. Jednak samo posiadanie dostępu do narzędzi AI nie wystarczy — aby naprawdę czerpać z nich korzyści, potrzebna jest jasna strategia ich efektywnego wykorzystania. W tym rozdziale przedstawiono praktyczne sposoby interakcji z AI, włączenia jej do zrównoważonego planu nauki oraz dostosowywania podejścia w miarę upływu czasu w oparciu o postępy i cele.



A. Skuteczna interakcja z AI

Tworzenie jasnych poleceń dostosowanych do konkretnych potrzeb

Narzędzia AI są tak skuteczne, jak instrukcje, które im przekazujesz. Niejasne polecenie, takie jak „Pomóż mi z angielskim”, może dać ogólne wyniki, podczas gdy jasne polecenie, takie jak „Podaj mi 10 zdań na poziomie średniozaawansowanym w języku francuskim, używając czasu przeszłego, każde z tłumaczeniem na język angielski”, zapewnia ukierunkowaną, użyteczną treść.

Podczas tworzenia instrukcji:

- Określ swój cel (ćwiczenie, wyjaśnienie lub informacja zwrotna).
- Określ poziom (początkujący, średnio zaawansowany, zaawansowany).
- Wskaż preferowany format (lista, dialog, krótki tekst, quiz).

Krytyczna interpretacja informacji zwrotnych dotyczących sztucznej inteligencji – zadawanie pytań „dlaczego?”

Sztuczna inteligencja może wskazywać błędy i proponować poprawki, ale ważne jest, aby zrozumieć ich przyczyny. Na przykład, jeśli AI poprawia Twoje zdanie, zapytaj ją: „Dlaczego moje zdanie jest błędne? Jakiej zasady nie przestrzegam?”. Dzięki temu bierna korekta zamienia się w aktywną okazję do nauki. Poprzez kwestionowanie wyjaśnień AI pogłębiasz swoją wiedzę i unikasz ślepego akceptowania zmian, które mogą nie pasować do kontekstu (Luckin et al., 2016).

B. Włączenie AI do ogólnego planu nauki

Zrównoważenie narzędzi sztucznej inteligencji z tradycyjnymi metodami

AI powinna uzupełniać sprawdzone metody nauki języków, a nie je zastępować. Chociaż sztuczna inteligencja może zapewnić natychmiastową kontrolę gramatyczną, spersonalizowane ćwiczenia lub modele wymowy, to zajęcia stacjonarne, podręczniki i prawdziwe rozmowy nadal oferują głębię i niuanse, których AI nie jest w stanie w pełni odtworzyć (Godwin-Jones, 2020). Należy więc dążyć do wyważonego połączenia:

- AI do: szybkiej informacji zwrotnej, spersonalizowanych ćwiczeń, symulowanych rozmów, powtórki słownictwa.
- Tradycyjne metody do: autentycznej komunikacji, zrozumienia kulturowego, ciągłego rozwoju.



Wykorzystanie sztucznej inteligencji do konkretnych ćwiczeń, a holistyczne metody uczenia się
Czasami możesz używać AI do bardzo konkretnego celu, takiego jak opanowanie nieregularnych czasowników lub ćwiczenie rozmówek w podróży. Innym razem możesz chcieć mieć pełną sesję nauki, która łączy słownictwo, gramatykę i mówienie. Wcześniej zdecyduj: czy dzisiejsza interakcja z AI skupia się na jednej umiejętności, czy jest częścią większego, złożonego procesu nauki? Przełączanie się między ćwiczeniami ukierunkowanymi, a całościowymi sprawia, że Twoja nauka jest zarówno precyzyjna, jak i wszechstronna.

C. Śledzenie postępów i dostosowywanie planu działania

Wykorzystanie analiz platformy AI (jeśli są dostępne)

Wiele platform edukacyjnych opartych na sztucznej inteligencji zawiera wykresy postępów pokazujące poziom poprawności, liczbę nauczonych słówek lub czas poświęcony na ćwiczenia. Należy je regularnie przeglądać, aby zidentyfikować występujące tendencje — na przykład zauważając, że popełniasz mniej błędów w zakresie słownictwa, ale nadal masz trudności z czasownikami. Dane te mogą pomóc w podjęciu kolejnych kroków (Kukulska-Hulme & Shield, 2008).

Samocena i refleksja na temat wpływu sztucznej inteligencji

Dane analityczne pokazują tylko część Twojej rzeczywistej sytuacji. Zastanów się nad tym, jak używasz języka w prawdziwym świecie: czy czujesz się pewniej, kiedy mówisz? Czy lepiej rozumiesz treści tworzone przez native speakerów? Prowadź krótki dziennik nauki, w którym zapisujesz, co ćwiczyłeś, co było dla Ciebie łatwe, a co trudne oraz w jaki sposób pomogła Ci sztuczna inteligencja.

Dopasowywanie sposobu użycia narzędzi na podstawie wyników i zmieniających się celów

Potrzeby związane z nauką języków wciąż się zmieniają. Początkujący mogą używać AI głównie do wyjaśniania zasad gramatycznych, a osoby na poziomie zaawansowanym mogą skupiać się na dopracowywaniu stylu lub wyrażen idiomatycznych. Co kilka tygodni warto przeanalizować, jak korzystasz z AI:

- Zrezygnuj z działań, które nie przynoszą już korzyści.
- Dodaj do swojej listy zadania, które są zgodne z Twoimi aktualnymi celami.
- Zapoznaj się z różnymi narzędziami AI, aby zapobiec utracie motywacji.



Wnioski

Opracowanie osobistej strategii nauki z wykorzystaniem sztucznej inteligencji to coś więcej niż tylko zalogowanie się do aplikacji lub chatbota. To konieczność świadomej aktywności, przemyślanej integracji z innymi metodami nauki i ciągłej adaptacji. Zadając konkretne pytania, krytycznie podchodząc do informacji zwrotnych od AI i regularnie sprawdzając swoje postępy, możesz zmienić sztuczną inteligencję z nowinki technologicznej w niezawodnego partnera do nauki języków.

Źródła

Godwin-Jones, R. (2020). Nowe technologie: Wykorzystanie urządzeń mobilnych do nauki słownictwa. *Nauka języków i technologia*, 24(2), 1–17.

Kukulska-Hulme, A. i Shield, L. (2008). Przegląd mobilnego wspomaganego nauczania języków: od dostarczania treści do wspieranej współpracy i interakcji. *ReCALL*, 20(3), 271–289.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M. i Forcier, L. B. (2016). *Inteligencja uwolniona: argument za wykorzystaniem sztucznej inteligencji w edukacji*. Pearson.

AI



VI. ODPOWIEDZIALNE I ETYCZNE WYKORZYSTANIE AI

Sztuczna inteligencja szybko zmienia wiele branż, w tym edukację, opiekę zdrowotną i usługi publiczne. Jednak te postępy technologiczne budzą poważne obawy dotyczące prywatności danych, bezpieczeństwa i etyki. Dla osób uczących się, które korzystają z AI, ważne jest, żeby rozumieć, jak odpowiedzialnie i etycznie korzystać z tych narzędzi. Obejmuje to dwa główne obszary: prywatność i bezpieczeństwo danych oraz ograniczenia i stronniczość AI.

Ochrona danych osobowych i bezpieczeństwo

Systemy sztucznej inteligencji gromadzą różnego rodzaju dane, takie jak pytania tekstowe, polecenia głosowe i zapisy postępów użytkowników, które pozwalają spersonalizować doświadczenia i poprawić ich działanie. Jednak powszechne i często nieograniczone przechowywanie tych danych, zwłaszcza za pośrednictwem usług w chmurze, budzi obawy dotyczące ochrony prywatności i bezpieczeństwa. Uczniowie powinni chronić swoje dane osobowe, unikając udostępniania wrażliwych informacji, takich jak adresy lub dane finansowe, jak również krytycznie oceniać konieczność podawania informacji narzędziom AI. Zapoznanie się z polityką prywatności i dostosowanie ustawień prywatności może pomóc użytkownikom kontrolować, jakie dane są udostępniane i tym samym promować bezpieczniejsze korzystanie z AI. Na poziomie międzynarodowym kluczowe przepisy, takie jak ustawa UE o sztucznej inteligencji i zalecenie UNESCO dotyczące etyki stosowania AI, zawierają wytyczne mające na celu zapewnienie, że AI jest wykorzystywana w sposób zgodny z prawami człowieka, z zachowaniem transparentności i odpowiedzialności. Ustawa o AI to pierwsze kompleksowe przepisy dotyczące tej technologii, które dzielą jej systemy według poziomu zagrożenia i nakładają surowe obowiązki na aplikacje wysokiego ryzyka. Z kolei zalecenie UNESCO kładzie nacisk na otwartość, zrównoważony rozwój i potrzebę nadzoru ludzkiego nad rozwojem i wdrażaniem AI. Te inicjatywy pokazują, jak na całym świecie staramy się dostosować technologie AI do norm etycznych i wartości demokratycznych.

Zrozumienie ograniczeń i uprzedzeń sztucznej inteligencji

Sztuczna inteligencja zmienia sposób pozyskiwania informacji i podejmowania decyzji, ale niesie ze sobą ryzyko związane z niedokładnością i uprzedzeniami. Modele AI, choć potrafią generować spójne odpowiedzi, mogą popełniać błędy językowe, nieścisłości merytoryczne lub



„halucynacje” – informacje, które wydają się wiarygodne, ale są fałszywe (Binns, 2018; Marcus & Davis, 2019). Błędy te mogą mieć poważne konsekwencje, szczególnie w dziedzinach o wysokim ryzyku, takich jak opieka zdrowotna czy prawo. Stronniczość wynika z trenowania algorytmów AI na danych historycznych zawierających społeczne uprzedzenia, co prowadzi do utrwalania i wzmacniania nierówności kulturowych, płciowych lub rasowych. Na przykład technologie rozpoznawania twarzy mają wyższy wskaźnik błędów w identyfikacji mniejszości rasowych (O’Neil, 2016; Buolamwini & Gebru, 2018). Świadomość takich uprzedzeń ma kluczowe znaczenie, ponieważ użytkownicy narażają się na ryzyko poparcia błędnych wyników, jeśli nie są krytyczni. Etyczny rozwój sztucznej inteligencji wymaga uwzględnienia interdyscyplinarnej wiedzy specjalistycznej, przejrzystości i ciągłej ewaluacji (Crawford, 2021; Morley et al., 2020).

Użytkownicy powinni regularnie weryfikować wyniki AI, korzystając z wiarygodnych źródeł, porównując różne perspektywy w celu wyeliminowania nieścisłości i uprzedzeń, chroniąc w ten sposób integralność akademicką.

Zapobieganie nadmiernemu poleganiu na sztucznej inteligencji

Sztuczną inteligencję należy traktować jako partnera w nauce, a nie jako drogę na skróty do sukcesu. Nadmierne poleganie na sztucznej inteligencji w celu wykonania zadań może utrudniać krytyczne myślenie i prowadzić do powierzchownego zrozumienia (Baker i in., 2019). Zapewnienie, że nadesłana praca odzwierciedla zrozumienie i kreatywność ucznia, ma kluczowe znaczenie dla utrzymania rzetelności akademickiej, która sprzyja dumie i poczuciu odpowiedzialności w nauce (Smit, 2019).

Rozumienie pojęcia plagiatu i uczciwości akademickiej

Plagiat polega na przedstawianiu cudzej pracy jako własnej bez odpowiedniego podania źródła, co utrudnia rozwój osobisty i prawdziwą naukę (Pecorari, 2003). Treści generowane przez sztuczną inteligencję mogą zwiększać ryzyko plagiatu, bo tworzą teksty podobne do istniejących źródeł, co wiąże się z zagrożeniami etycznymi i akademickimi. Instytucje nakładają surowe kary za plagiat, więc uczniowie muszą rozumieć konsekwencje i odpowiednio podawać źródła.



Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia

Krytyczne myślenie – umiejętność analizowania, oceny i interpretowania informacji – ma fundamentalne znaczenie. Zamiast przyjmować treści generowane przez sztuczną inteligencję za pewnik, uczniowie powinni aktywnie kwestionować i korygować informacje, angażować się w samokorektę i dążyć do głębszego zrozumienia, aby budować swoją zdolność do radzenia sobie z trudnościami w nauce (Facione, 2015).

Strategie wzmacniające krytyczne myślenie

1. Kwestionowanie założeń: Uczniowie powinni regularnie podważać swoje założenia i przedstawiane im informacje, niezależnie od tego, czy pochodzą one z narzędzi AI, czy z tradycyjnych źródeł. Sprzyja to głębszemu zrozumieniu i chroni przed ich bierną akceptacją.
2. Angażowanie się w ćwiczenia oparte na przemyśleniach: Prowadzenie dziennika nauki może pomóc uczniom w krytycznej ocenie korzystania z narzędzi AI i refleksji nad tym, czego nauczyli się dzięki interakcji z tymi technologiami.
3. Wspólna nauka: Uczestnictwo w dyskusjach grupowych i wzajemna ocena mogą dodatkowo stymulować krytyczne myślenie. Uczniowie mogą czerpać korzyści z różnorodnych perspektyw, co sprzyja wzbogaceniu doświadczeń edukacyjnych.

Wnioski

Wraz z postępującą integracją AI w edukacji konieczne staje się odpowiedzialne i etyczne korzystanie z tej technologii. Wymaga to zrozumienia kwestii prywatności danych, ograniczeń AI i rzetelności akademickiej, a jednocześnie wspierania krytycznego myślenia i dokonywania autokorekty. Takie podejście pozwala uczniom czerpać korzyści z narzędzi AI, zachowując jednocześnie uczciwość i rozwijając się jako rozważni, etyczni obywatele cyfrowego świata.

Źródła

Baker, R. S., Inventado, P. S. i Rosé, C. P. (2019). Eksploracja danych edukacyjnych i analityka uczenia się. W podręczniku uczenia się analityki (str. 119-126). Towarzystwo Badań nad Analityką Uczenia się (SoLAR).



- Binns, R. (2018). Sprawiedliwość w uczeniu maszynowym: wnioski z filozofii politycznej. Materiały z konferencji poświęconej sprawiedliwości, odpowiedzialności i przejrzystości w 2018 r.
- Buolamwini, J. i Gebru, T. (2018). Odcienie płci: krzyżujące się rozbieżności w dokładności komercyjnej klasyfikacji płci. W materiałach z pierwszej konferencji poświęconej sprawiedliwości, odpowiedzialności i przejrzystości (FAT 2018), s. 77–91.
- Crawford, K. (2021). Atlas sztucznej inteligencji: władza, polityka i globalne koszty sztucznej inteligencji. Yale University Press.
- Facione, P. A. (2015). Krytyczne myślenie: czym jest i dlaczego ma znaczenie. Insight Assessment.
- Marcus, G. i Davis, E. (2019). Rebooting AI: Budowanie sztucznej inteligencji, której możemy zaufać. Pantheon.
- Morley, J., Floridi, L., Kinsey, L. i Elhalal, A. (2020). Od pytania „co” do pytania „jak”: wstępna ocena wytycznych etycznych dotyczących wiarygodnej sztucznej inteligencji. Materiały z konferencji poświęconej sprawiedliwości, odpowiedzialności i przejrzystości (FAT 2020), s. 93–103.
- O'Neil, C. (2016). Broń matematycznego zniszczenia: jak duże zbiory danych zwiększają nierówności i zagrażają demokracji. Crown Publishing Group.
- Pecorari, D. (2003). Pisanie akademickie a plagiat: analiza językowa. Paul Chapman Publishing.
- Zuboff, S. (2019). Era kapitalizmu nadzoru: walka o ludzką przyszłość na nowej granicy władzy. PublicAffairs Press.

[Ethics of Artificial Intelligence | UNESCO](#)

[AI Act | Shaping Europe's digital future](#)

AI



VII. PRZYSZŁOŚĆ TECHNOLOGII AI W NAUCE JĘZYKÓW OBCYCH I NIE TYLKO

Twoja przygoda z nauką języków obcych odbywa się w fascynującym czasie. Dostępne obecnie narzędzia oparte na sztucznej inteligencji to dopiero początek. Zrozumienie kierunku rozwoju tej technologii może pomóc Ci dostosować się do nowych warunków i kontynuować naukę w jeszcze bardziej efektywny i angażujący sposób.

A. Pojawiające się trendy, na które warto zwrócić uwagę

Kolejna odsłona narzędzi opartych na sztucznej inteligencji sprawi, że nauka stanie się bardziej naturalna i wciągająca niż kiedykolwiek wcześniej. Badania i rozwój w dziedzinie technologii edukacyjnych wskazują na kilka kluczowych postępów:

Bardziej zaawansowana sztuczna inteligencja do prowadzenia konwersacji : Naturalna rozmowa: należy spodziewać się bardziej zaawansowanej sztucznej inteligencji, która rozumie nie tylko słowa, ale także kontekst, przerwy w rozmowie, a nawet emocje. Badania wykazały już, że ćwiczenia z chatbotami opartymi na AI mogą znacznie zmniejszyć lęk przed mówieniem. Przyszłe wersje będą bardziej przypominały prawdziwego, spontanicznego rozmówcę niż skrypt, ponieważ będą w stanie omawiać szerszy zakres tematów i zapamiętywać poprzednie interakcje. Najnowsze badania sugerują, że programy do rozmów wykorzystujące przetwarzanie języka naturalnego i informatykę afektywną mogą znacznie zwiększyć pewność siebie uczących się, szczególnie w zadaniach związanych z mówieniem (Xu et al., 2021). W rzeczywistości uczniowie, którzy ćwiczyli z AI reagującą emocjonalnie, zgłaszali większy poziom komfortu i mniejszy strach przed popełnianiem błędów, co od dawna stanowiło barierę w nauce języków (Kukulska-Hulme & Lee, 2020).

Możliwość połączenia z VR/AR dla bardziej wciągającej nauki : Głębokie zanurzenie się w nauce dzięki VR/AR: Nauka wykracza poza ekran dzięki integracji z wirtualną i rozszerzoną rzeczywistością (VR/AR). Badania, takie jak te przeprowadzone przez Uniwersytet Cambridge, wykazały, że immersyjne środowiska VR prowadzą do większego zaangażowania i lepszego zapamiętywania. Wykazano, że środowiska nauki języków obsługiwane przez VR poprawiają zapamiętywanie słownictwa nawet o 30% w porównaniu z tradycyjnymi metodami, głównie dzięki nauce kontekstowej i emocjonalnemu zaangażowaniu w wirtualne scenariusze (Chen & Hsu, 2020). Nauka immersyjna jest szczególnie skuteczna w przypadku osób uczących się wzrokowo i



za pomocą gestów, oferując wielozmysłowe podejście do ćwiczenia języka w autentycznych kontekstach. Wyobraź sobie, że nie tylko rozmawiasz o zamawianiu kawy, ale zakładasz słuchawki i ćwiczysz w tętniącej życiem, realistycznej wirtualnej paryskiej kawiarni, wchodząc w interakcję z przedmiotami i odpowiadając baristom, którzy udzielają Ci informacji zwrotnych.

Zaawansowana wielowymiarowa informacja zwrotna i ocena : Zaawansowana, kompleksowa informacja zwrotna: przyszłe narzędzia będą zapewniać zaawansowaną, wielomodalną informację zwrotną. Wykracza to poza poprawianie gramatyki. Wyobraź sobie nauczyciela opartego na sztucznej inteligencji, który analizuje film, na którym mówisz, i udziela informacji zwrotnej nie tylko na temat doboru słów, ale także wyrażności wymowy, intonacji, rytmu, a nawet sygnałów niewerbalnych, aby pomóc Ci komunikować się bardziej efektywnie i naturalnie.

B. Sztuczna inteligencja w nauce języków przez całe życie

Nauka języków nie musi się kończyć wraz z zakończeniem kursu. Sztuczna inteligencja zapewnia skuteczny sposób na dalszy rozwój umiejętności, który przynosi korzyści wykraczające daleko poza komunikację.

W jaki sposób sztuczna inteligencja wspiera ciągły rozwój umiejętności: Współpraca na rzecz ciągłego rozwoju: Sztuczna inteligencja jest idealnym partnerem w ciągłym doskonaleniu umiejętności, pomagając w utrzymaniu i poprawie znajomości języków obcych długo po ukończeniu kursu. Możesz wykorzystać AI do podnoszenia kwalifikacji w celu osiągnięcia określonych celów zawodowych i osobistych, niezależnie od tego, czy chodzi o przygotowanie się do międzynarodowego spotkania biznesowego, czy naukę słownictwa związanego z nowym hobby. Spersonalizowane platformy oparte na AI, takie jak Babbel, Lingvist i ChatGPT, są coraz częściej wykorzystywane przez dorosłych uczniów poszukujących możliwości elastycznego i ciągłego rozwoju językowego. Narzędzia te dostosowują się z czasem do zachowań i celów użytkowników, wspierając trwałe zaangażowanie i lepsze długoterminowe zapamiętywanie (Zhang et al., 2023).

Algorytmy adaptacyjnego uczenia się stosowane w narzędziach takich jak Lingvist, Busuu czy Memrise wykorzystują dane dotyczące zachowań użytkowników do dostosowywania sesji ćwiczeniowych i list słówek. Ta ciągła pętla informacji zwrotnych sprawia, że uczniowie aktywnie angażują się w naukę języka, nie powtarzając treści, które już znają (Zhang, Zhang i Wu, 2023).



Podnoszenie kwalifikacji w celu osiągnięcia celów zawodowych i osobistych. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji: Sztuczna inteligencja zmienia również sposób doskonalenia umiejętności językowych w konkretnych kontekstach życiowych, takich jak praca, podróże czy hobby. Zamiast standardowych lekcji, platformy oparte na AI mogą dostosowywać materiały do indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego lub osobistego. Na przykład profesjonalści przygotowujący się do międzynarodowych prezentacji mogą wykorzystać AI do generowania i ćwiczenia słownictwa specyficznego dla danej branży lub symulowania rozmów kwalifikacyjnych. Narzędzia takie jak Elsa Speak zapewniają spersonalizowane szkolenia z wymowy w zakresie języka angielskiego biznesowego, analizując mowę i sugerując drobne poprawki w zakresie akcentu, intonacji i czystości wymowy (Wang & Derwing, 2020).

Użytkownicy mogą również poprosić chatboty o symulowanie rzeczywistych sytuacji, jak na przykład:

- „Wciel się w rolę mojego francuskiego klienta podczas spotkania dotyczącego rozwoju produktu.”
- „Pomóż mi napisać formalny e-mail w języku niemieckim do kolegi.”

Ten interaktywny element pomaga w budowaniu płynności językowej opartej na konkretnych zadaniach, które są bezpośrednio przenoszone do rzeczywistych sytuacji życiowych, w przeciwieństwie do abstrakcyjnych ćwiczeń językowych (Ellis, 2003).

Na poziomie osobistym sztuczna inteligencja może dostosować się do zainteresowań związanych z czasem wolnym, takich jak podróże, gotowanie lub czytanie literatury w języku obcym. Platformy takie jak LingQ lub ReadLang umożliwiają użytkownikom przesyłanie treści (np. blogów podróżniczych lub powieści) i otrzymywanie wsparcia w zakresie poszczególnych słów. Połączenie autentycznych treści zwiększa wewnętrzną motywację i zaangażowanie, co jest niezbędne do skutecznego podnoszenia kwalifikacji (Ushioda, 2013).

Potencjalne korzyści poznawcze : Udowodnione korzyści poznawcze: nauka nowego języka to świetny trening dla mózgu. Obszerne badania neurologiczne wykazały, że nauka języków przez całe życie może poprawić funkcje poznawcze, do których należą pamięć i uwaga. Badania wykazały, że dwujęzyczność może przyczynić się do powstania „rezerwy poznawczej”, potencjalnie opóźniającej początek pogorszenia funkcji poznawczych związanych z wiekiem.



C. Twoje kolejne kroki

Aby jak najlepiej wykorzystać przyszłość nauki języków, najważniejszymi narzędziami są Twoja ciekawość i sposób myślenia.

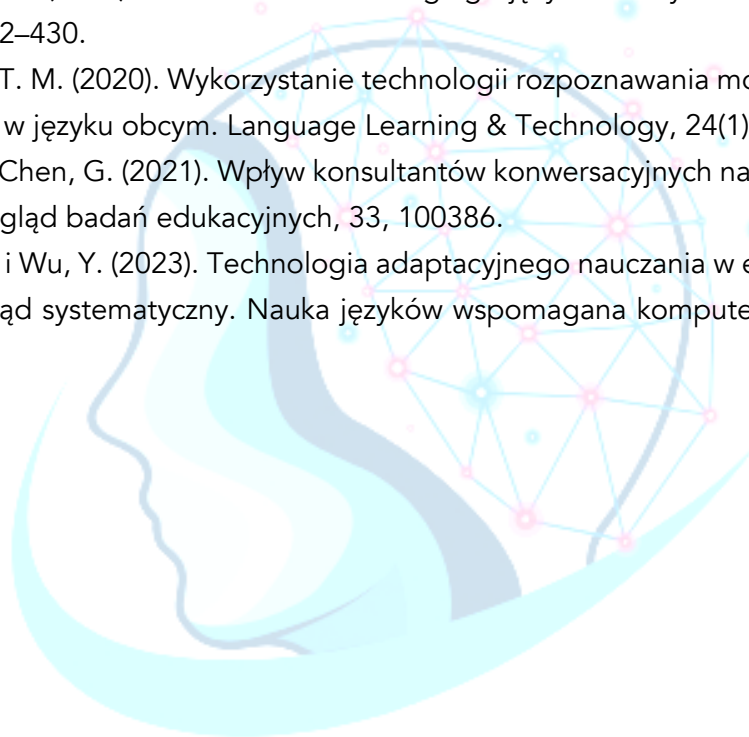
- Zachowaj ciekawość i zdolność adaptacji: Technologia będzie się szybko zmieniać, więc najważniejszą umiejętnością jest zachowanie ciekawości i zdolności adaptacji do nowych narzędzi, gdy tylko się pojawią. Podejście oparte na uczeniu się przez całe życie wiąże się z lepszym przyswajaniem technologii i skuteczniejszą samodzielną nauką języków (Wang & Vásquez, 2012). Otwartość na eksperymentowanie z nowymi aplikacjami, aktualizacjami i platformami sprzyja odporności cyfrowej i nastawieniu na rozwój.
- Ciesz się procesem: Skup się na czerpaniu radości z procesu nauki wspomaganego sztuczną inteligencją. Jak pokazują badania nad motywacją, jest to klucz do utrzymania zaangażowania i osiągania postępów w dłuższej perspektywie.
- Nawiązuj kontakty i dziel się doświadczeniami: dziel się swoimi postępami, nawiązując kontakty z innymi osobami uczącymi się języków za pomocą sztucznej inteligencji na forach internetowych lub w społecznościach, aby wymieniać się wskazówkami i odkryciami. Nauka może być często aktywnością społeczną, nawet przy użyciu narzędzi cyfrowych. Uczestnictwo w wirtualnych społecznościach użytkowników, takich jak grupy językowe na Reddicie lub serwery Discord, zapewnia cenne wsparcie rówieśników, poczucie odpowiedzialności i możliwości wspólnego rozwiązywania problemów (Lave & Wenger, 1991; Sockett & Toffoli, 2012).

Źródła

- Chen, C. M. i Hsu, S. H. (2020). Spersonalizowany inteligentny system mobilnego nauczania wspomagający efektywną naukę języka angielskiego. *Educational Technology & Society*, 23(2), 30–42.
- Ellis, R. (2003). *Nauczanie i uczenie się języków obcych oparte na zadaniach*. Oxford University Press.
- Kornell, N. (2009). Optymalizacja nauki przy użyciu fiszek: rozłożenie w czasie jest skuteczniejsze niż wkuwanie. *Applied Cognitive Psychology*, 23(9), 1297–1317.
- Kukulska-Hulme, A. i Lee, H. (2020). Mobilna współpraca w nauce języków: stan wiedzy. *British Journal of Educational Technology*, 51(3), 643–657.



- Lave, J. i Wenger, E. (1991). *Nauka sytuacyjna: uzasadniony udział peryferyjny*. Cambridge University Press.
- Ushioda, E. (2013). *Motywacja i nauczanie języka angielskiego: kwestie globalne i lokalne*. W: E. Ushioda (red.), *International Perspectives on Motivation* (s. 1–17). Palgrave Macmillan.
- Sockett, G. i Toffoli, D. (2012). *Poza autonomią uczącego się: dynamiczne spojrzenie na wykorzystanie Internetu w nauce języków obcych*. *ReCALL*, 24(2), 138–155.
- Wang, S. i Vásquez, C. (2012). *Web 2.0 a nauka drugiego języka: co wynika z badań?* *CALICO Journal*, 29(3), 412–430.
- Wang, L. i Derwing, T. M. (2020). *Wykorzystanie technologii rozpoznawania mowy do wspierania rozwoju wymowy w języku obcym*. *Language Learning & Technology*, 24(1), 65–86.
- Xu, B., Chen, N. S. i Chen, G. (2021). *Wpływ konsultantów konwersacyjnych na wyniki nauczania: metaanaliza*. *Przegląd badań edukacyjnych*, 33, 100386.
- Zhang, X., Zhang, Y. i Wu, Y. (2023). *Technologia adaptacyjnego nauczania w edukacji językowej dorosłych: przegląd systematyczny*. *Nauka języków wspomagana komputerowo*, 36(4), 321–338.



AI



WNIOSKI

TWOJA PRZYGODA JĘZYKOWA Z WYKORZYSTANIEM AI

Twoja przygoda z AI dopiero się zaczyna. Wyobraź sobie, że ćwiczysz swoje umiejętności mówienia z chatbotem, który nigdy się nie męczy, lub opanowujesz słownictwo dzięki inteligentnym fiszkom, które dokładnie wiedzą, kiedy zapomnisz jakieś słowo. To już nie są marzenia — to rzeczywistość, która jest na wyciągnięcie ręki. Pamiętaj jednak: AI to jedynie narzędzie, a nie nauczyciel. Prawdziwy postęp następuje, gdy połączysz AI ze swoją determinacją, kreatywnością i praktyką w prawdziwym świecie.

Filozof Ludwig Wittgenstein napisał: „*Granice mojego języka oznaczają granice mojego świata*”. Wykorzystując sztuczną inteligencję do poszerzania swoich umiejętności językowych, poszerzasz również swój świat – odkrywając nowe kontakty, nowe pomysły i nowe możliwości.

AI